

Spletno javno posvetovanje o programu mobilnosti *Tvoja prva zaposlitev EURES* in možnosti za prihodnje ukrepe EU v zvezi z mobilnostjo mladih na trgu dela znotraj EU

Spletno javno posvetovanje poteka v okviru naknadnega vrednotenja pripravljalnega ukrepa „Tvoja prva zaposlitev EURES“.

1. ZA KAJ GRE?

Mobilnost mladih na trgu dela in ...

Prosto gibanje delavcev v Evropski uniji je pravica, zapisana v Pogodbi o delovanju Evropske unije (člen 45), ki je natančneje opredeljena v posebni zakonodaji EU¹. Lahko prispeva k boljši razporeditvi virov ter deluje kot mehanizem prilagajanja za neuravnotežene trge dela.

Ena od ciljnih skupin, ki je najbolj odprta za mobilnost, so mladi (govorijo tuje jezike, zanimajo jih nove delovne izkušnje, nimajo družinskih obveznosti itd.). Delo v drugi državi članici in življenje v drugačnem kulturnem okolju je lahko še posebej privlačno za pridobitev novih spretnosti in kompetenc. Zaposlitev, pripravništvo ali vajeništvo v tujini lahko mladim omogoči, da izboljšajo znanje jezikov ter postanejo bolj samozavestni in prilagodljivi. Mobilni mladi delavci so lahko pomemben vir inovacij v podjetjih, so bolj odprti za mobilnost in pogosto bolj naklonjeni spremembam.

Najbolj vidna posledica gospodarske krize na področju zaposlovanja je brezposelnost mladih. Ta prizadene približno 20,4 % mladih (mlajših od 25 let) v EU-28, pri čemer se odstotek brezposelnosti mladih močno razlikuje med državami članicami, od manj kot 10 % (Avstrija, Nemčija) do več kot 40 % aktivnega prebivalstva (npr. Grčija in Španija).

Kljub temu še vedno obstajajo številne ovire, ki v praksi otežujejo prosto gibanje. Mladi pogosto ne izkoristijo zaposlitvenih priložnosti v drugih državah, bodisi zaradi nepoznavanja te možnosti bodisi iz pravnih ali praktičnih razlogov ali pa zaradi stroškov in negotovosti, ki so povezani s selitvijo v tujino. Letna stopnja čezmejne mobilnosti (0,2 %) ² med državami članicami EU je še vedno precej pod ravno, zabeleženo v državah OECD, kar očitno ne zadostuje za dinamičen trg dela z evropsko razsežnostjo. Podatki o trgu dela kažejo, da se Evropa srečuje s pomanjkanjem in presežki kvalificirane delovne sile, kar pomeni, da veliko delovnih mest ostane nezasedenih zaradi pomanjkanja ustrezne delovne sile.

¹ Uredba (EU) št. 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji (UL L 141, 27.5.2011, str. 1) ter Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic (UL L 158, 30.4.2004, str. 77).

² http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-541_en.htm

... ciljno usmerjen program mobilnosti „Tvoja prva zaposlitev EURES“

Predsednik Juncker je v svojih političnih usmeritvah za obdobje 2014–2019 poudaril, da bo Komisija spodbujala mobilnost delovne sile ne le kot pravico do prostega gibanja delavcev, ampak tudi kot gospodarsko priložnost – zlasti v povezavi z dolgotrajno nezasedenimi delovnimi mesti ter neuskklajenostjo med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih ter gospodarskimi izzivi, ki so posledica globalizacije.

Da bi izboljšali dostop do možnosti za zaposlitev po vsej Evropi, mladi državljani EU potrebujejo informacije, pomoč pri iskanju ustreznih delovnih mest in delovnih izkušenj, po možnosti v kombinaciji s finančnimi spodbudami. Te storitve se lahko zagotovijo prek **ciljno usmerjenih programov mobilnosti ali drugih pobud za mobilnost**³.

Za mobilnost mladih delavcev znotraj EU je Komisija vzpostavila program **Tvoja prva zaposlitev EURES** za zagotavljanje prilagojene pomoči pri iskanju zaposlitve in storitev zaposlovanja za mlade med 18. in 30. letom starosti, skupaj s finančno podporo. Program se je izvajal v okviru vodilne pobude Mladi in mobilnost⁴ in pobude Priložnosti za mlade⁵. Za razliko od programa Erasmus+, pri katerem je poudarek na *učenju*, pa program Tvoja prva zaposlitev EURES ponuja storitev posredovanja *delovnih izkušenj* – plačane zaposlitve, pripravništva ali vajeništva v drugi državi članici, ki traja vsaj 6 mesecev. Namen programa je spodbujati mlade, da se povežejo s trgom dela in nanj vključijo.

Program Tvoja prva zaposlitev EURES se je v obliki pripravljalnega ukrepa (proračun EU za obdobje 2011–2013) izvajal prek razpisov za zbiranje predlogov in imel cilj omogočiti 5 000 delovnih praks. Prek skupno 15 projektov (v vrednosti 12 milijonov EUR) je bilo pomoči deležnih približno 4 300 mladih. Posebnost programa je, da iskalci zaposlitve ter mala in srednja podjetja (MSP) prejmejo neposredno podporo na podlagi poenostavljenega obračunavanja stroškov (npr. pavšalne stopnje in zneski). Narava podpornih ukrepov in pripadajoča finančna podpora za pripravljalni ukrep Tvoja prva zaposlitev EURES sta natančneje opredeljeni v Prilogi II. Vmesno vrednotenje iz leta 2014⁶ je potrdilo njegov pomen, dodano vrednost EU ter dopolnjevanje z drugimi nacionalnimi in EU programi mobilnosti.

Od leta 2014 je program Tvoja prva zaposlitev EURES financiran v okviru osi EURES Programa EU za zaposlovanje in socialne inovacije (EaSI) za obdobje 2014–2020⁷. V okviru tega programa lahko Komisija izvaja ciljno usmerjene programe mobilnosti za „zapolnitev prostih delovnih mest v določenem sektorju, poklicu, državi ali skupini držav ali za določene skupine delavcev, kot so mladi, naklonjeni mobilnosti in kadar se pokaže jasna ekonomska potreba“.

V Programu EU za zaposlovanje in socialne inovacije lahko sodelujejo kandidati v starosti od 18 do 35 let, geografsko gledano pa vključuje tudi Norveško in Islandijo (države, ki sodelujejo v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP)). Nepovratna sredstva za

³ Glej Prilogo I.

⁴ COM(2010) 477 final.

⁵ COM(2011) 933 final.

⁶ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sl&catId=1160&newsId=2136&furtherNews=yes>

⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1083&langId=sl>

izvajalske organizacije so dodeljena za obdobje 24 mesecev. Leta 2014 sta bila financirana dva projekta, in sicer je bilo vsakemu dodeljenih približno 3,5 milijona EUR. Gre za urada mreže EURES v Italiji in na Švedskem v konzorciju z drugimi člani mreže EURES. Cilj obeh projektov je omogočiti približno 2 400 delovnih praks. Razpis za zbiranje predlogov za leto 2015 v vrednosti približno 8 milijonov EUR je imel v letu 2015 tri faze objave. Izbran je bil projekt, ki ga vodi urad mreže EURES v Franciji, v vrednosti približno 2,5 milijona EUR. Do začetka leta 2016 bo lahko odobren še en ali dva projekta.

2. NAMEN TEGA SPLETNEGA JAVNEGA POSVETOVANJA EU

Komisija trenutno izvaja naknadno vrednotenje pripravljalnega ukrepa Tvoja prva zaposlitev EURES. Vrednotenje se bo osredotočilo zlasti na naslednja merila: *uspešnost, učinkovitost, dopolnjevanje in dodana vrednost EU, vzdržnost, učinek in upravljanje ukrepa*. Preučeni bosta tudi *ustreznost in skladnost* programa. Po drugi strani bomo z vrednotenjem analizirali koristi ukrepov, in sicer z analizo stroškov in koristi ter pregledom možnih učinkov različnih možnosti za prihodnost tovrstnega programa.

Cilj tega javnega posvetovanja, ki je objavljeno v vseh uradnih jezikih EU, je zbrati mnenja in prispevke različnih deležnikov v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP)⁸, zlasti upravičencev programa ali njegovih izvajalcev, deležnikov na trgu dela in državljanov. Vprašalnik se bo osredotočil na vprašanja naknadnega vrednotenja in vse možne scenarije za prihodnost programa Tvoja prva zaposlitev EURES.

Zanima nas vaše mnenje!

Za izpolnitev vprašalnika boste potrebovali le nekaj minut. Vaš prispevek je zelo pomemben. Svoj prispevek nam lahko pošljete od januarja do aprila 2016⁹. Konsolidiran in anonimni analitični povzetek vseh odgovorov na vprašalnik bo priložen končnemu poročilu o naknadnem vrednotenju in objavljen na portalu Europa.

Imate vprašanja o tem posvetovanju?

Pošljite nam elektronsko sporočilo na naslov: EMPL-CONSULTATION -YFEJ@ec.europa.eu.

Več informacij o programu Tvoja prva zaposlitev EURES

<http://eures.europa.eu>

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1160&langId=sl>

IZJAVA O OMEJITVI ODGOVORNOSTI

Ta dokument je zavezujoč le za službe Komisije, ki sodelujejo pri pripravi, namenjen je zbiranju mnenj in ne vpliva na končno obliko kakršne koli odločitve, ki bi jo sprejela Evropska komisija.

⁸ Države EU-28 ter Norveška, Islandija in Lihtenštajn.

⁹ Za roke glej: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=333&langId=sl>.

Za informacije o tem, kako bomo ravnali z vašimi osebnimi podatki in prispevkom, preberite **izjavo o varstvu podatkov**.

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje!

Priloga I

Instrumenti EU in nacionalni instrumenti za spodbujanje mobilnosti mladih

- **EURES**

EU spodbuja uresničevanje prostega gibanja delavcev in mobilnosti znotraj trga dela s podpiranjem mreže **EURES**¹⁰. EURES je mreža javnih služb za zaposlovanje držav EU-28, Norveške, Islandije in Lihtenštajna (sodeluje tudi Švica) ter Komisije, katere cilj je zagotoviti preglednost trgov dela.

V okviru mreže EURES, ki je bila vzpostavljena leta 1993, se izmenjujejo prosta delovna mesta in prijave za zaposlitev ter zagotavljajo informacije o življenjskih razmerah in delovnih pogojih. Omogoča mobilnost znotraj EU za vse kategorije delavcev in starostne skupine.

Ključne naloge članov mreže EURES so obveščanje iskalcev zaposlitve in delodajalcev o zaposlitveni mobilnosti ter nudenje podpore na tem področju. Tovrstne dejavnosti se izvajajo na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, v obliki e-storitev in služb za pomoč ter na zaposlitvenih sejmih in v okviru javnih služb za zaposlovanje. Mreža vključuje več kot 1 000 svetovalcev EURES. Evropska komisija na ravni EU vodi portal, ki omogoča dostop do prostih delovnih mest, spletne podatkovne zbirke življenjepisov ter informacij o življenjskih razmerah in delovnih pogojih v državah članicah. Organizacijam članicam zagotavlja tudi drugo horizontalno podporo v obliki usposabljanja, portala za organiziranje dogodkov (evropski zaposlitveni dnevi na spletu), orodij za notranje obveščanje, službe za pomoč uporabnikom portala in dejavnostmi vzajemnega učenja, vključno s tem, kako navezati stike in sodelovati z delodajalci ter iskalci zaposlitve na uspešen in stroškovno učinkovit način.

Trenutno se izvaja reforma mreže EURES. Ta se je začela leta 2014 z Izvedbenim sklepom Komisije 2012/733/EU, sprejetim novembra 2012. Cilj reforme je preusmeritev mreže EURES k bolj ciljno usmerjenim in učinkovitejšim storitvam. Evropska komisija je januarja 2014 predstavila predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropski mreži služb za zaposlovanje, s katero se nadomesti Poglavlje II Uredbe (EU) št. 492/2011 in dodatno posodobi mreža EURES. Gre za ključni instrument EU za spodbujanje mobilnosti v EU v skladu s členom 46 PDEU. Zakonodajni predlog je v zadnji fazi zakonodajnega procesa in naj bi začel veljati leta 2016.

Podpora mobilnosti delovne sile znotraj EU

¹⁰ <http://eures.europa.eu>

Komisija bo kot del svojega delovnega programa za leto 2016 predložila *sveženj ukrepov za mobilnost delovne sile*. Njegovi cilji so podpirati mobilnost delovne sile in boj proti zlorabam z boljšo koordinacijo sistemov socialne varnosti in ciljno usmerjenim pregledom direktive o napotitvi delavcev. Sveženj ukrepov (sporočilo) bo morda vključeval tudi podatke o okrepljeni mreži EURES ter tudi programu Tvoja prva zaposlitev EURES in njegovi prihodnosti kot ciljnemu programu mobilnosti.

- **Programi mobilnosti EU**

Na evropski ravni obstajajo ukrepi mobilnosti, kot je program Unije za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport **Erasmus+**¹¹ za obdobje 2014–2020 ali program EU izmenjave podjetnikov **Erasmus za mlade podjetnike**¹².

V okviru programa Erasmus+ se mobilnost mladih in vključevanje na trg dela že podpira s priložnostmi za poklicno usposabljanje. Ti ukrepi se osredotočajo predvsem na zagotavljanje *učne izkušnje* z začasno mobilnostjo v drugi državi članici, in sicer s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem v okviru programa usposabljanja študentov ali vajencev v njihovih matičnih državah. V okviru programa Erasmus za mlade podjetnike, ki sicer ni namenjen izključno mladim, lahko bodoči in novi podjetniki z izmenjavami z izkušenimi podjetniki pridobijo strokovno znanje, ki je ključno za ustanovitev in vodenje novega podjetja.

- **Nacionalni instrumenti**

Na nacionalni ravni so v nekaterih državah članicah na voljo drugi ukrepi in programi za spodbujanje mobilnosti delovne sile znotraj države in EU. Narava teh instrumentov, njihov obseg in cilji se občutno razlikujejo. Države članice se v veliki meri zanašajo na storitve mreže EURES. Le majhno število držav nudi neposredno finančno podporo in prilagojene programe za mobilnost delovne sile znotraj države in EU. Nekateri od teh ukrepov so sofinancirani s sredstvi Evropskega socialnega sklada (ESS).

Države članice so bile pozvane, da za obdobje 2014–2020 v svoje operativne programe v okviru ESS vključijo mobilnost delovne sile znotraj EU in dejavnosti mreže EURES, vendar tega niso storile vse države članice.

¹¹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_sl.htm

¹² <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=sl>

PREGLED PRIPRAVLJALNEGA UKREPA TVOJA PRVA ZAPOSILITEV EURES*

KAJ JE „TVOJA PRVA ZAPOSILITEV EURES“?	Tvoja prva zaposlitev EURES je pilotni program mobilnosti EU, ki se je izvajal med letom 2012 in 2015. Njegov cilj je mladim pomagati poiskati zaposlitev ali možnost usposabljanja na delovnem mestu v drugi državi EU-28, delodajalcem pa najti delovno silo za prosta delovna mesta, ki jih je težko zapolniti.	
CILJNE SKUPINE	Mladi	Delodajalci
MERILA ZA UPRAVIČENOST ZA CILJNE SKUPINE	<ul style="list-style-type: none"> • Starost od 18 do 30 let ob predložitvi vloge • Državljan EU-28, ki zakonito prebiva v kateri koli državi članici • Iskalec delovne prakse v drugi državi EU-28 • Ni nujno, da gre za prvo izkušnjo z mobilnostjo • Ima kakršne koli kvalifikacije ali delovne izkušnje 	<ul style="list-style-type: none"> • Vse zakonito ustanovljene organizacije/podjetja v EU-28, ne glede na velikost podjetja ali gospodarskega sektorja • Skladnost z veljavno delovno in davčno zakonodajo države članice, v kateri ima podjetje sedež • Mala in srednja podjetja (MSP, tj. podjetja z do 250 zaposlenimi) so lahko upravičena do finančne podpore
DELOVNE PRAKSE	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Zaposlitve (razpis 1 in 2) + pripravništva in vajeništva (razpis 3)</i> • V državi EU-28, ki ni država stalnega prebivališča kandidata • Skladnost z nacionalno delovno zakonodajo in zakonodajo o socialni varnosti ter zavezanost k odprtim in preglednim informacijam o pravicah in obveznostih pogodbenic • Zagotovitev plačila (tj. plače) in pisnega pogodbenega razmerja za najmanj 6 mesecev • Delo s polnim ali skrajšanim delovnim časom (ne manj kot 50 % ekvivalenta polnega delovnega časa) • Pripravništva in vajeništva morajo zagotoviti primerne cilje učenja na delovnem mestu in podporne ukrepe ter obenem zagotoviti ustrezno priznavanje rezultatov (tj. spričevalo/pisna potrdila) 	
IZKLJUČITVE	<ul style="list-style-type: none"> • Državljanji, delodajalci in delo v državah, ki niso članice EU-28 • Napoteni delavci • Delo v institucijah in organih EU ali v drugih podobnih mednarodnih organizacijah ali agencijah (npr. ZN, OECD, Svet Evrope itd.) • Sezonsko ali drugo začasno delo s pogodbenim razmerjem, krajšim od 6 mesecev • Poklicna pripravništva ali katera koli druga oblika podpore usposabljanju, ki je del obveznih zahtev za poklicno usposobljenost (npr. pri poklicih na področju zdravstvenega varstva ali prava) 	

		Mladi		Delodajalci (MSP)	
PODPORNI UKREPI	NEPOSREDNA FINANČNA PODPORA	Ukrep	Finančni prispevek (znesek na kandidata)	Ukrep	Finančni prispevek (na delodajalca)
		<i>Nadomestilo za potne stroške razgovora (vse države članice)</i>	Od 200 EUR do 300 EUR glede na razdaljo (< ali => 500 km)	Program vključevanja za nove mobilne delavce, pripravnike ali vajence	Se giblje od 400 do 1 200 EUR na kandidata glede na namembno državo in vrsto programa vključevanja (osnovno in celovito)
		<i>Nadomestilo za selitev</i>	Se giblje od 600 do 1 200 EUR glede na namembno državo	Lahko vključuje vsaj eno od naslednjega (osnovno usposabljanje):	
		<i>Jezikovni tečaj</i>	Povračilo prijavljenih dejanskih stroškov v višini do 1 200 EUR	<ul style="list-style-type: none"> — uvajalno poklicno usposabljanje, — jezikovni tečaj 	
		<i>Priznavanje kvalifikacij</i>	Povračilo prijavljenih dejanskih stroškov v višini do 1 000 EUR	Oboje se lahko poveže z administrativno podporo in pomočjo pri namestitvi (celovito usposabljanje)	
		<i>Dodatno nadomestilo za selitev</i>	Povračilo prijavljenih upravičenih stroškov v višini do 500 EUR		
	DRUGI PODPORNİ UKREPI	<p>Službe za zaposlovanje programa Tvoja prva zaposlitev EURES, za katere se šteje, da zagotavljajo celovit sveženj podpornih storitev za mlade kandidate pred in po delovni praksi</p> <p>Na voljo so lahko naslednje <u>brezplačne</u> storitve:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pripravljalo usposabljanje (jezikovno usposabljanje ali druga potrebna usposabljanja pred odhodom in/ali po prihodu) za vse predhodno izbrane kandidate; — podpora v obliki mentorstva za izbrane pripravnike in vajence 			

--	--	--	--

** Program Tvoja prva zaposlitev EURES se od leta 2014 naprej izvaja kot ciljno usmerjen program mobilnosti Tvoja prva zaposlitev EURES (TMS-YFEJ) v okviru osi EURES Programa EU za zaposlovanje in socialne inovacije (EaSI) z naslednjimi manjšimi spremembami: a) starostna meja mladih kandidatov je povišana na 35 let; b) geografski obseg je razširjen in vključuje države EFTA/EGS, tj. Norveško in Islandijo, ter c) spremenjeni zneski finančne podpore.*